

ІСТОРИЧНА ДЕМОГРАФІЯ УКРАЇНИ

Викладач – доктор історичних наук, професор кафедри історії України
Прищеп Олена Петрівна

Кількість кредитів – 3

Семестр –11-й

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Історична демографія України» із циклу вибіркових дисциплін призначена для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти факультету історії, політології та міжнародних відносин Рівненського державного гуманітарного університету.

Зміст курсу орієнтований на забезпечення здобувачів освіти цілісною уявою про можливості вивчення історії України крізь призму дослідження процесів відтворення її народонаселення в історичному минулому у поєднанні із вивченням закономірностей та особливостей перебігу демографічних процесів в сучасній Україні. При цьому розгляд демографічної історії України пропонується розглядати у європейському та світовому контекстах.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є осмислення закономірностей процесу відтворення населення на території сучасної України у минулі історичні епохи як сукупності трьох форм руху населення – природного (народжуваність і смертність), просторового (міграції) й соціального (зміна соціальних структур, соціальна і професійна мобільність).

Метою курсу є формування у здобувачів вищої освіти цілісної системи уявлень про відтворення народонаселення на території України в минулі історичні епохи, ґрунтуючись на здобутках сучасної демографії та історії.

Завдання курсу:

- ознайомити здобувачів вищої освіти із системою знань про народонаселення та структурою демографічного знання;
- з'ясувати місце історичної демографії України в системі спеціальних історичних дисциплін;

- озброїти здобувачів вищої освіти науковими принципами та методами історичних демографічних досліджень;
- простежити основні етапи формування демографічного знання в Україні;
- з'ясувати специфіку джерельної бази історичної демографії;
- сформуванати розуміння історичної обумовленості демографічних процесів та важливості демографічного чинника в історії;
- оволодіти навичками аналізу демографічних процесів в сучасній Україні.

Очікувані результати навчання:

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна, подаються у відповідності до освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня за спеціальністю 032 Історія та археологія, затвердженої рішенням вченої ради РДГУ від 27 лютого 2020 р.

Згідно з вимогами стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей інтегральних, загальних та спеціальних (фахових).

3. Очікувані результати навчання

У процесі засвоєння курсу навчальної дисципліни «Історична демографія України» студенти набувають таких *програмних компетенцій*:

загальних:

ЗК01 здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей;

ЗК02 здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;

ЗК03 здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми;

ЗК05 володіння державною, та, як найменше, однією з іноземних мов на рівні професії і побутового спілкування;

ЗК07 знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК08 здатність навчатися та самонавчатися;

ЗК09 здатність працювати у команді;

ЗК12 здатність показати усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань

фахових:

ФК01 розуміння історії розвитку та сучасного стану наукових знань з історії та археології, оволодіння термінологією з досліджуваного професійного напрямку;

ФК02 критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому і сучасному;

ФК03 встановлення причинно-наслідкових зв'язків в контексті розгортання історичного процесу, порівняння історичних фактів на основі здобутих знань і формування на цьому ґрунті особистого світогляду;

ФК04 знання сучасних методів проведення історичних досліджень і реконструкція історичних процесів на основі різних видів історичних джерел;

ФК05 володіння методами історіографічної та джерелознавчої критики;

ФК 08 здатність інтегрувати знання з іншими дисциплінами, застосовувати системний підхід при розв'язанні науково-прикладних задач та проведенні досліджень;

ФК 09 розуміння соціальної функції історика, можливостей використання історії та зловживання історією;

ФК15 формування цілісного уявлення про основні сучасні проблеми теорії та методології історичної науки, про специфіку їх постановки та розв'язання в історичних дослідженнях/

Навчальна дисципліна «Історична демографія України» використовується для забезпечення таких **програмних результатів навчання:**

ПРН1 спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для системного мислення та інноваційної діяльності, зокрема, в контексті дослідницької роботи;

ПРН2 критично осмислювати проблеми на межі історії, археології та інших галузей гуманітаристики;

ПРН3 знати основні інтерпретації ключових проблем вітчизняної та всесвітньої історії і аргументовано відстоювати свою точку зору;

ПРН4 розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної або недостатньої інформації та суперечливих вимог;

ПРН7 проводити дослідницьку та інноваційну діяльність;

ПРН8 використовувати поняттєвий апарат історичної науки;

ПРН10 володіти методами і методичними прийомами навчання і виховання студентів у процесі вивчення історії та археології;

ПРН16 використовувати у сфері професійної діяльності державну мову, як усно, так і письмово;

ПРН17 зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема, до осіб, які навчаються;

ПРН20 використовувати інформаційні і комунікаційні технології для отримання, обробки та презентації інформації;

ПРН 22 здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним.

Основна частина матеріалу, опанування яким передбачене у межах вивчення навчального курсу, пропонується Вашій увазі на сайті <http://www.itup.com.ua>.

Очні консультації за попередньою домовленістю з викладачем щовівторка з 12.45 до 14.05 (2 академічні години)

Онлайн консультації: за попередньою домовленістю з викладачем щопонеділка, з 18.00 до 20.00; щочетверга, з 18.00 до 20.00

E-mail викладача: bogol2006@ukr.net